منآڵ سایکۆلۆژیای

دەروونزانی گەشە

20459

د. حابس ئەلعەوالمە
د. ئەمین مەزاهرە

وەرگێڕانی
ئامانج مەحمەد

Preview sample - page 1 of 8 - Soran University Academic Digital Library

ناوی کتێب :سایکۆلۆژیای منداڵ

نوسینی :دکتۆر حابس نەعەوالە- دکتۆر نەمین مزاهرە

وەرگێڕانی :ئامانج محەمەد

پێداچوونەوەی :ئاوات محەمەد

تایپ: ئامانج محەمەد

Preview sample - page 2 of 8 - Soran University Academic Digital Library

پێشەکی

ئێمەی دایکان‌و باوکان، مامۆستایان‌و هەموو ئەوانەی لەبواری دایکایەتی‌و منداڵدا کاردەکەن، زۆرمان پێویست بەوەهەیە لەڕەوتی گەشەکردنی منداڵ بگەین، هەروەها لەگەشەی پێکهاتەیی‌و ئەرکەکانی بگەین، لەگرنگی ئەو بارودۆخە بگەین کەیارمەتی دیاریکردنی ڕێڕەوی گەشەسەندنێکی تەندروست دروستی دەکات.

لەبەر ئەوە ئەو بەرپرسیارێتیەمان خستە سەرشانمان‌و ئەم کتێبەمان ئامادەکرد، ئەویش بەڕێنمایی نەخشەیەکی گشتگیر بۆ گەیشتن بەئاراستەیەکی پراکتیزەکراوی (سایکۆلۆژیای منداڵ)، بەوەش تیشکمان خستە سەر چەمکی دەروونزانی گەشەکردن‌و پەیوەندی ئەو بەزانستەکانی تردوە، بنەما گشتیەکانی قۆناغی منداڵی‌و هۆکارە کاریگەریەکانی سەر گەشەکردن‌و ڕووکاری گەشەسەندنی لای منداڵی بەر لەقۆناغی قوتابخانە، هەروەها ڕەنگدانەوەی لەسەر ڕێکخستنی فێرکردنیان، هەروەها ئاگابوون لەگرفتەکانی گەشەکردنی جیاجیا، کەدواتر ببێتە سەرچاوەیەك بۆ تووێژەرەکان‌و خوێنەران، بەو ئومێدەی گرنگی بدەن بەپاشەڕۆژی جیهانی منداڵ‌و سەرپەریشتیکردنی، گومانی تێدا نییە پاشەڕۆژی ئەتەوە پەیوەستە بەپاشەڕۆژی منداڵەکانی، وەبەرهێنانی راستەقینە بریتیە لەوەبەرهێنانی منداڵەکان‌و ئاڕاستەکردنیان بۆ خزمەتکردنی مرۆڤایەتی لەهەموو بوارەکاندا.

ئێمە هەردوو دانەری ئەم کتێبە هەموو ئومێدمان ئەوەیە بەم نووسینە زانیاری تاك دەوڵەمەند بکاتو مەبەستەکانمان هۆشیاردەر بن، درکمان بەوە بکردایە ئەوانی تر چیان پێویستە، ئەویش زمانێکی سادەو زانیاری وورد.

Preview sample - page 3 of 8 - Soran University Academic Digital Library

بەشی یەکەم

سایکۆلۆژیا (دەروونزانی گەشەکردن).

١-چەمکی دەروونزانی گەشەکردن.

٢-گرنگی دەروونزانی گەشەکردن.

٣-چەمکە بنەڕەتیەکانی دەروونزانی گەشەکردن.

*بۆماوەیی.

*ژینگە.

*نامادەگی.

* پێگەیشتن و فێربوون.

*ڕژێنەکان.

Preview sample - page 4 of 8 - Soran University Academic Digital Library

سایکۆلۆژیای گەشەکردن

چاودێری و ئاگاییوون لەمندالْو پەروەردەکردنو گرنگیدان بەسەرپەرشتیان تەنها وەك هەوڵدانێکی تاکەکەسی بۆ هەر یەك لەدایك و باوك نەماوەتەوە یان نەوەی تەنها هۆکارێك بێت بۆ ڕاستاکردنی سۆزی دایك. کەلەهەوڵدانەوە دێتە دەستمان، بەڵکو سەرپەرشتیکردنی منداڵ لەنەمێستادا پێویستی بەهۆکاری زانستی و شێوازی سەرکەوتووی پەروەردەو فێرکردنە.

گرنگیدانی زیاتر بەجیهانی منداڵییەتی پەیوەست نییە بەلایەنێکی دیاریکراوەوە، یان بەسەرپەرشتیکردنی خێزان دیاری بکرێت. بەڵکو پەل بۆ دامەزراوەی تریش دەهاوێژێت، لەگرنگترینیان قوتابخانەو سیستمی پەروەردەی گشتگیرو هۆکارەکانی ڕاگەیاندن بەهەمە جۆرییەوە. هەروەها سیستمی باوی کۆمەڵایەتی کۆمەڵگا، وەزۆرێك لەدامەزراوە دەوڵەتییەکان کەگرنگی بەمنداڵیەتی دەدەن وەك دامەزراوەکانی تەندروستی چاودێری دایکایەتی و منداڵ، بەرنامەی ڕێنمایی خێزانی و تەندروستی و چەندەهای تریش، پێشکەوتنی کۆمەڵگا لەناستی کۆمەڵایەتی و شارستانی و ئابووری، کاریگەری لەسەر ناستی تێڕوانینی کۆمەڵگا بۆ تاکەکانی دادەنێت، هەروەها لەسەر چۆنیەتی دامەزراندنی جیهانی منداڵیەتی لەو کۆمەڵگایەدا، کەواتە بەڕاستی منداڵان ئاوێنەی کۆمەڵگان، کۆمەڵگا وێنەی پاشەڕۆژی خۆی لەوێوە دەبینێتەوە، چاکسازی کۆمەڵگا لەئامادەکردنی منداڵانەوە دێت لەقۆناغی منداڵیدا، پاڵپشتیکردنی ئەم قۆناغە دەبێتە هۆی وەبەرهێنانی منداڵەکانیان لە پاشەڕۆژدا، ئاشکرایە لەم چاخە نوێیەماندا وەبەرهێنانی ڕاستەقینەی هەر کۆمەڵگایەك تەنها لەڕێگەی وەبەرهێنانی منداڵەکانیانەوە دەبێت، هەروەها

Preview sample - page 5 of 8 - Soran University Academic Digital Library

پێڕست

پێشەکی ٣
بەشی یەکەم ٤
سایکۆلۆژیای گەشەکردن ٥
پێناسەی سایکۆلۆژیای گەشەکردن ٦
جەمکە سەرەکی و کاریگەرییەکانی کردەی گەشەکردن ١٣
بەشی دووەەم ٣٠
ناوەستە تیۆرییە سەرەکییەکانی بواری سایکۆلۆژیای منداڵ ٣١
تیۆرەی دەروونزانی سیگسی (فرۆید) ٣٣
تیۆرەی شیکردنەوەی دەروونی کۆمەلایەتی ئاریکسۆن ٣٩
ناوەستەی هەڵسوکەوتی (م.س) وروژێنەروو وەلامدانەوە ٤٤
ناوەستەی مەعریفی ٤٦
یەکەی سێیەەم ٥٧
چەمکی قۆناغ ٥٨
بنەماکانی گەشەکردن ٦٨
یەکەی چوارەم ٨١
هۆکارە کاریگەرییەکانی سەرگەشەکردن ٨٢
نەرکە بۆماوەییەکان ٨٣
جین و بۆماوەیی ٨٤
ڕەگەزی منداڵ، سیما جەستەییەکان ٨٥
سیفەتە باوەکان و سیفەتە وەلانراوەکان ٨٧
جۆرەکانی دابەش کردنی خانە : ٨٧
سیفەتەکانی لەش و سیما جەستەییەکان ٨٩
هۆکاری ڕیزیسی ٩١

Preview sample - page 6 of 8 - Soran University Academic Digital Library

شازییەتی کرۆمۆسۆمی و دەرنە نجامەکانی ٩١
نەخۆشیە بۆماوەییەکان ٩٨
شلۆقی نەقلی و نەخۆشیە دەروونیەکان ١٠٧
کەسایەتی ١١٣
ژینگە ١١٤
خۆراکی دایك ١١٥
پێداویستیەکانی خۆراکی ژنی دووگیان ١١٧
تەندروستی دایك ١٢١
تیشك و کاریگەری لەسەر تەندروستی کۆرپە ١٢٨
تیشکی ڕادۆم و دووگیانی ١٢٩
داو دەرمان ١٣٠
کحول و جگەرە کێشان ١٣٢
تەمەنی دایك ١٣٥
ناڕاستەی ژن و مێرد ١٣٨
چینی کۆمەلایەتی ١٤٢
بەشی پێنجەم ١٤٨
گەشەی جەستەیی ١٤٩
گرنگی تۆێژینەوەی گەشەی جەستەیی ١٤٩
گەشەی جەستەیی و پەیوەندی بە تەندروستیەوە ١٥٠
سستی یەك بەدوای یەك هاتنی گەشە ١٥٢
گەشەی منداڵ ١٥٣
گەشەی هەستی گرنگترین دەرکەوتەکانە ١٦٥
بەشی شەشەم ١٦٨
فێربوونە هەڵچوونە سەرەتاییەکان لای منداڵ ١٦٩

Preview sample - page 7 of 8 - Soran University Academic Digital Library

خەندە (بژە) ١٦٩
پەیوەست بوون بە بەخێوکەرو جۆرەکانی ١٧١
جۆرەکانی پەیوەست بوون ١٧٥
گرنگی پەیوەست بوون بەگوێرەی گەشەی نایندەوە ١٧٦
دڵەڕاوکێی جیابوونەوە ١٧٧
کاردانەوەی منداڵ بۆ کەسانی نەناسیاو ١٨٠
بەشی حەوتەم ١٨٣
چەمکی خود لە قۆناغی منداڵیدا ١٨٤
گەشەسەندنی چەمکی خود لە منداڵیدا ١٨٥
کەی هۆشداری بەخود دەردەکەوێت (هەر دوو ساڵی ناو لانکە) ١٨٨
چەمکی خود لە قۆناغی بەر لە قوتابخانەدا ١٨٩
بەشی هەشتەم ١٩٤
کرۆکی هەڵسوکەوتی مۆرالی ١٩٥
هەڵسوکەوتی مۆرالی ٢٠٠
منداڵ کارامەییە سەرەکیەکان بەدەست بهێنێت ٢١٥
سەرچاوەکان ٢٥٠

Preview sample - page 8 of 8 - Soran University Academic Digital Library